

20. Yüzyıl Genişletilmiş Keman Çalma Tekniklerinin Eğitimde Kullanım Durumunun İncelenmesi

Examination of the Use of 20th Century Extended Violin Playing Techniques in Education

Nazlı Başak BAŞAK¹ , Hakan BAĞCI²

DOI: 10.26650/CONS2021-900016

¹Öğr.Gör., Kocaeli Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü, Kocaeli, Türkiye

²Doç.Dr., Kocaeli Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü, Kocaeli, Türkiye

ORCID: GN.B.B. 0000-0002-8999-283X;
H.B. 0000-0001-5312-3168

Sorumlu yazar/Corresponding author:

Nazlı Başak BAŞAK,
Kocaeli Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi
Müzik Bölümü, Anıtpark Yerleşkesi, İzmit
Kocaeli, Türkiye

E-posta/E-mail: nazli.basak@kocaeli.edu.tr

Başvuru/Submitted: 19.03.2021

İlk Revizyon/Revision Requested: 11.05.2021

Son Revizyon/Last Revision Requested:
31.05.2021

Kabul/Accepted: 31.05.2021

Online Yayın/Published Online: 00.00.0000

Atıf/Citation: Basak, N.B., & Bağcı, H. (2021). 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma tekniklerinin eğitimde kullanım durumunun incelenmesi. *Konservatoryum - Conservatorium*, 8(1), 63-83. <https://doi.org/10.26650/CONS2021-900016>

ÖZ

Bu çalışmada, 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma tekniklerinin lisans düzeyinde eğitim veren konservatuvarlar, güzel sanatlar, eğitim, müzik ve sahne sanatları ve sanat ve tasarım fakültelerindeki eğitimde kullanım durumlarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmacının ulaşabildiği ulusal ve uluslararası kitap, hakemli dergi, lisansüstü tez çalışmaları gibi kaynaklar araştırılarak, literatürde yer alan genişletilmiş keman çalma teknikleri üzerine çalışmalar tespit edilmiş, çeşitliliği sağlamak amacıyla örnek olarak seçilen ve katılımcılar tarafından eklenen 60 teknik baz alınmıştır. Araştırma, tarama modeli bir çalışmadır. Araştırma evrenini keman eğitimcileri, örnekleme 30 keman eğitimcisi oluşturmaktadır. Örnekleme yer alan eğitimciler için 4'ü açık uçlu olan 10 anket sorusu geliştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; genişletilmiş keman çalma tekniklerinin keman eğitiminde sayıca kullanım durumu ve hangilerinin ne kadar kullanıldığı belirlenmiş, en çok 'Bartok *pizzicato*' ve 'sağ elle çekerek *pizzicato*', en az 'malet kullanımı' ve 'cam çubukla tellere vurma' gibi tekniklerin kullanıldığı görülmüştür. Öğretimde kullanılan etütlerin/eserlerin sayısı 1 ile 5 arası olduğu, çoğunluğun bu tekniklerin öğretimine yönelik öğretici kitap kullanmadığı, tekniklerin çalgı derslerinde öğretilmesinin gerekli/faydalı olduğu, konu ile ilgili ayrı bir ders olarak ve uygulayarak gösterme/örnekleme yöntemleriyle öğretilmesi gerektiği, öğrenci profilinin yeterli bulunmadığı, öğrenme sürecine dahil olamadığı, genişletilmiş çalma tekniklerinin müfredatta bulunması gerektiği ve Türkiye'de yetişen keman eğitimcilerinin bilgi ve donanım durumunun yeterli bulunmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Keman tekniği, Keman eğitimi, 20. yüzyıl

ABSTRACT

This study aims to determine the use of 20th-century expanded violin-playing techniques in undergraduate-level conservatories; faculties of fine arts, education, music and performing arts, and arts and design. The study conducted a search in available national and international resources, such as books, refereed journals, and postgraduate theses, and scanned the literature for such techniques. The study used the survey model and identified 60 techniques. Furthermore, the study selected 30 violin instructors to respond to

10 survey questions, four of which were open-ended. The search results indicated that a *Bartok pizzicato* and a *right-hand touch pizzicato* are the most common techniques, whereas a *mallet* and a *glass stick* used to strike the strings are the least common. The number of etudes/pieces used in teaching ranged between one and five. A majority of instructors do not use instructional books, necessary/useful in teaching the cited techniques in dedicated courses as part of instrument education through demonstration. The student profile is insufficient, indicating that students are not involved in the learning process. The study recommends that methods of teaching expanded techniques should be included in the curriculum to enhance the knowledge and preparedness of violin instructors educated in Turkey.

Keywords: Violin technique, Violin education, 20th Century

EXTENDED ABSTRACT

In Turkey, violin education in the field of classical western music at the undergraduate level is conducted in various institutions, such as conservatories; faculties of fine arts, education, music and performing arts, and arts and design, which offer occupational music education. The techniques used in this field are well known and categorized as traditional. Moreover, scholars propose that using expanded violin-playing techniques is more limited than other techniques are for various reasons. However, such techniques belong to the 20th century and are used in contemporary works. This contradicting notion led researchers to question the current level of education in institutions of professional music education and to determine the approaches used by violin educators regarding this matter.

The study focuses on the fundamental problem of determining the status of the use of expanded violin-playing techniques in violin education of the 20th century. The study employed the survey method to conduct a case study and aimed to reveal the status of use of expanded violin-playing techniques based on the views of faculty members in undergraduate institutions of music education that offer occupational education. The research targeted faculty members, 30 of whom were selected. The participants are assigned to violin education in higher education institutions in Turkey. The list of the institutions to which the participating faculty members belong is as follows: Anatolian University, Balıkesir University, Bolu Abant İzzet Baysal University, Hacettepe University, İnönü University, İstanbul University, Okan University, İstanbul Technical University, Kocaeli University, Maltepe University, Marmara University, Mersin University, Mimar Sinan Fine Arts University, Trakya University, Yıldız Technical University, and Zonguldak Bülent Ecevit University.

The study searched for data in available national and international resources on expanded playing techniques of the 20th century and identified 60 techniques. Afterward, the 30

violin instructors completed a 10-question survey that included four open-ended questions. The survey questions were devised under the guidance of two experts in music. Responses were analyzed using two statistical techniques, namely, frequency and percentage distribution. Responses, which were coded and conceptualized, to open-ended questions were subject to content analysis. The frequency of use of concepts was calculated.

In line with the overall objective of the study, the following questions were presented:

1. Which of the expanded playing techniques of the 20th century are used and how frequently?
2. How many etudes/pieces and instructional books used by faculty members include these techniques?
3. What is your opinion regarding the necessity of teaching expanded playing techniques of the 20th century regarding instrument lessons in individual courses dedicated to the topic and the importance of including them in the curriculum?
4. What is your opinion on the methods used in teaching current violin-playing techniques?
5. What is your opinion regarding the sufficiency of student profiles for modern violin-playing techniques (in terms of readiness, sufficient performance in using traditional techniques and with regard to willingness and readiness to learn expanded playing techniques)?
6. What is your opinion regarding the involvement of modern expanded violin techniques in the instruction process?
7. What is your opinion on the level of knowledgeability and competency of violin instructors educated in Turkey in terms of teaching modern expanded playing techniques?

The study qualitatively determined the status and frequency of using modern techniques in line with the study results and with the views of the participants. The study found that a Bartok pizzicato and a right-hand touch pizzicato were the most frequently used techniques, whereas using a mallet and a glass stick to strike the strings were the least

common. Moreover, the study found that the number of etudes/pieces used for teaching ranges between one and five. A majority of instructors do not use instructional books, considered necessary or useful in teaching the techniques in instrument lessons. Furthermore, the techniques should be taught in separate courses dedicated to the subject, whereas the most suitable method for teaching is demonstration. The student profile is insufficient in terms of readiness, which rendered students unable to become involved in the process of learning. The teaching of expanded techniques should be included in the curriculum. Last, the study suggests that violin instructors educated in Turkey lack sufficient knowledge about the subject and are less equipped to conduct instruction.

Giriş

20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma teknikleri, müzik tarihi içerisinde keman ve yayın gelişimini tamamlamasının ardından, çalgıcıların teknik ve müzikal gelişimlerinin yanı sıra bestecilerin müzik yazımlarında farklı ses, tını arayışlarına yönelmesinin doğal sonucu olarak ortaya çıkan, günümüzde ‘geleneksel’ olarak adlandırılabilir çalma tekniklerini de kapsayan, bir ya da birkaçının birleşimi ve uzantısı olan ve bunlara eklenen yeni çalma şekilleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Knox’un (2018, s. 8), “Konservatuvarlar genellikle 1650-1900 yılları arasında tanımlanmış, tonal sistemin oluşumu ve çözülmesi arasındaki dönemin teknik ve repertuvarlarına odaklanmıştır” tanımından yola çıkarak ‘geleneksel’ olarak adlandırabileceğimiz çalma teknikleri genel olarak tonal sistem ve bu dönem içinde kullanılan çalma teknikleri, genişletilmiş çalım teknikleri ise bu dönemden sonra gerçekleşen yeniliklere paralel olarak geleneksel çalma tekniklerinin gelişimi ve uzantısı şeklinde tanımlanabilir.

“Çalgı tekniklerinde görülen gelişmelerle birlikte bazı besteciler, kemana ‘geleneksel’ olarak kullanırken, diğerleri enstrümanın ses potansiyelini geleneksel çalma tekniklerinin modifikasyonları ve genişletmeleri, ayrıca yeni tekniklerin geliştirilmesi ve teknoloji kullanımı yoluyla genişletmeyi seçmişlerdir” (Ho, 2006, s. 1). Karşılaşılan çeşitli yaklaşım ve süreçlerle ilgili genel olarak “geleneksel neo-romantik yazı, minimalizm, modernizm, batı dışı müzik unsurlarının entegrasyonu, popüler müzik, belirsizlik ve modern teknolojisine sahip bir ara yüzün devam eden gelişimi” (Ho, 2006, s. 2), şeklinde sınıflandırılarak bahsedilmektedir.

“20. yüzyıl boyunca birçok besteci, geleneksel çalgılar üzerinde yeni çalma teknikleri geliştirmiş, geleneksel çalgıları değiştirmiş, geleneksel olmayan çalgılar kullanmış veya yenilerini icat etmişlerdir. Geleneksel çalgılar üzerindeki bu ‘yeni’ performans teknikleri sadece 20. yüzyılın icatları değil, aynı zamanda 19. yüzyıldan itibaren müzikte kurulan armonikler, *glissando* ve vürmalı sesler gibi tekniklerin uzantısıdır” (Ishii, 2005, s. 8).

Eğitim açısından baktığımızda, Knox’un (2018, s. 8), “Konservatuvarlar genellikle 1650-1900 yılları arasında tanımlanmış, tonal sistemin oluşumu ve çözülmesi arasındaki dönemin teknik ve repertuvarlarına odaklanmıştır. Sonuç olarak genişletilmiş teknikleri içeren parçalarla karşılaşan çalgıcılar kendini yollarını bulmak zorunda kalır ve bu şekilde kazanılan bilgi her zaman başkalarına aktarılamaz” yaklaşımıyla bu tekniklerin öğretilmesine ilişkin pedagojik stratejiler üzerinde durduğu bir çalışması bulunmaktadır. Bu

nedenler, Türkiye’deki durumun da incelenerek, gerektiği takdirde bu çalışmalara pedagojik yaklaşımlar geliştirilmesinin yararlı olabileceğini düşündürmektedir.

Türkiye’de yapılan çalışmaların içinde, genişletilmiş çalma tekniklerinin temelini oluşturan geleneksel teknikler üzerine yapılmış çalışmalara örnek olarak; Biricik’in (1998), keman sağ el tekniğinin Galamian ve Rus okullarından örneklerle incelenmesi, Merdinli’nin (1998), keman sol el tekniğinin Galamian ve Rus okullarından örneklerle incelenmesi, Ulucan’ın (2005), kemanda yay tekniğinin temel bilgileri ve gelişimi, Kollo’nun (2016), 17. ve 18. yüzyılda keman çalma tekniklerinin gelişimi çalışmaları gösterilebilir.

20. yüzyıl genişletilmiş çalma tekniklerini içeren örnekler olarak; Stone’un (1980), Porta’nın (1985), Strange’in (2001), Tischhauser’un (2002), Vincent’in (2003), Ho’nun (2006), Danio’nun (2010), Karcılıoğlu’nun (2011 ve 2018), Arditti ve Platz’ın (2013), Sevsay’ın (2015) ve Knox’un (2018) çalışmaları gösterilebilir. Bu çalışmalar arasında genişletilmiş keman çalım teknikleri ve bu teknikleri içeren eserlerden alınmış örnekler de bulunmakta, aynı örneklerin farklı çalışmalarda kullanıldığı da görülebilmektedir.

Türkiye’de, klasik batı müziği alanında eğitim veren kurumlarda, temel olarak verilen çalgı eğitiminin, repertuar ve müfredat açısından geleneksel olarak adlandırabileceğimiz teknikleri içerdiği bilinmekle birlikte, 20. yüzyıl genişletilmiş çalma tekniklerinin eğitimde kullanım durumunu belirlemek için keman alanında eğitim veren eğitimcilerin konu ile ilgili görüşlerine başvurulması gerektiği düşünülmüştür.

Problem

Türkiye’de; klasik batı müziği alanında lisans düzeyinde verilen keman eğitimi, konservatuvarlar, güzel sanatlar fakülteleri, eğitim fakülteleri, müzik ve sahne sanatları fakülteleri ve sanat ve tasarım fakülteleri gibi mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda yürütülmekte ve temel olarak verilen eğitiminin ‘geleneksel’ olarak adlandırabileceğimiz teknikleri içerdiği bilinmektedir. Genişletilmiş çalma tekniklerinin kullanımının ise çeşitli nedenlerden dolayı diğer tekniklere göre daha az düzeyde olduğu düşünülmektedir. 20. yüzyıl genişletilmiş çalma tekniklerinin günümüzde seslendirilen çağdaş eserlerde kullanıldığı görülmektedir. Bu durum araştırmacıları profesyonel müzik eğitimi verilen kurumların eğitim düzeylerinin güncelliği ve yeterliliği konusunda bir sorgulamaya ve keman eğitimcilerinin bu konuya yaklaşımını belirlemeye yöneltmiştir. Bu çalışmanın

temel problemini, 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma tekniklerinin eğitimde kullanım durumunun ortaya konulması konusu oluşturmaktadır.

Amaç

Bu araştırma, öğretim elemanlarının görüşlerine göre lisans düzeyinde mesleki eğitim verilen müzik eğitimi kurumlarında genişletilmiş keman çalma tekniklerinin kullanım durumunun ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırmanın temel amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma tekniklerinden hangileri ne kadar sıklıkta kullanılmaktadır?
2. 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma tekniklerini içeren etütler/ eserlerin ve öğretici kitapların sayıca kullanım durumu nasıldır?
3. 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma tekniklerinin çalgı derslerinde öğretilmesi, ayrı bir ders olarak öğretilmesi ve müfredatta bulunması gerekliliği konusundaki görüşleri nasıldır?
4. 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma tekniklerinin hangi yöntemlerle öğretilmesi gerektiği konusundaki görüşleri nasıldır?
5. 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma teknikleri konusunda öğrenci profilini yeterli bulma (hazır bulunuşluk; geleneksel çalma teknikleri konusunda yeterlik göstermiş ve genişletilmiş çalma tekniklerini öğrenmeye hazır bulunma) durumu nasıldır?
6. 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma tekniklerinin öğretim sürecine dahil olabilmesi konusundaki görüşleri nasıldır?
7. 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma tekniklerinin eğitimi konusunda Türkiye’de yetişen keman eğitmenlerinin bilgi ve donanımlarını yeterli bulma durumu nasıldır?

Sınırlılıklar

Bu çalışma lisans düzeyi daha üst yetkinlik sağladığından dolayı bu düzeyde eğitim veren konservatuvarlar, güzel sanatlar fakülteleri, eğitim fakülteleri, müzik ve sahne sanatları fakülteleri ve sanat ve tasarım fakülteleri, konu ile ilgili olarak, araştırmacının ulaşabildiği ulusal ve uluslararası kitap, hakemli dergi, lisanüstü tez çalışmaları gibi

kaynaklar, çeşitliliği sağlamak amacıyla örnek olarak seçilen 60 farklı keman çalma tekniği, tekniklerin eğitimde kullanım durumuna yönelik anket ve anketin uygulandığı 30 keman eğitimcisi ile sınırlıdır.

Yöntem

Araştırma tarama modeli bir araştırma olup, 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma tekniklerinin eğitimde kullanım durumunun belirlenmesi amacını taşımaktadır. “Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır” (Karasar, 2000, s. 77). Araştırmanın evrenini Türkiye’de mesleki müzik eğitimi verilen yüksek öğretim kurumlarında keman eğitimi veren öğretim elemanları oluşturmaktadır. Araştırma örneklemini ise Türkiye’deki mesleki müzik eğitimi verilen yüksek öğretim kurumlarında keman eğitimi veren 30 öğretim elemanından oluşmaktadır.

Tablo 1. Örneklem grubunda yer alan eğitimcilerin eğitim aldıkları lisans programlarına göre yüzde ve frekans dağılımı

Eğitim Alınan Lisans Programları	n	%
Eğitim Fakültesi	7	23.3
Güzel Sanatlar Fakültesi	1	3.3
İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi	1	3.3
Konservatuvar	19	63.3
Sahne Sanatları Fakültesi	1	3.3
Viyana Müzik Üniversitesi	1	3.3
Toplam	30	100.0

Tablo 1 incelendiğinde, örneklem grubunda yer alan eğitimcilerin eğitim aldıkları lisans programlarında; en fazla sayıyı (%63.3) konservatuvar eğitimi alanlar oluşturmakta, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi’nde eğitim almış 1 (%3.3) eğitimci olduğu göze çarpmaktadır.

Tablo 2. Örneklem grubunda yer alan eğitimcilerin eğitim aldıkları yüksek lisans programlarına göre yüzde ve frekans dağılımı

Yüksek lisans programları	f	%
Eğitim Fakültesi	8	26.7
Güzel Sanatlar Fakültesi	3	5.3
Konservatuvar	16	10.0
Sahne Sanatları Fakültesi	1	3.3
Viyana Müzik Üniversitesi	1	3.3
Yurtdışı	1	3.3
Toplam	30	100.0

Tablo 2 incelendiğinde, örneklem grubunda yer alan eğitimcilerin eğitim aldıkları yüksek lisans programlarında; en fazla sayıyı konservatuvar (%10), en az sayıyı Sahne Sanatları Fakültesi, Viyana Müzik Üniversitesi ve yurtdışı yüksek lisans (%3.3) eğitimi alanların oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 3. Örneklem grubunda yer alan eğitimcilerin eğitim aldıkları doktora/ sanatta yeterlik programlarına göre yüzde ve frekans dağılımı

Doktora/sanatta yeterlik	f	%
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	6	20.0
Güzel Sanatlar Enstitüsü	2	6.7
Sosyal Bilimler Enstitüsü	13	43.3
Yok	8	26.7
Yurtdışı	1	3.3
Toplam	30	100.0

Tablo 3 incelendiğinde, örneklem grubunda yer alan eğitimcilerin eğitim aldıkları doktora/ sanatta yeterlik programlarında; en fazla sayının (%43.3) Sosyal Bilimler Enstitüsü, en az sayının (%3.3) yurtdışında eğitim olduğu, (%26.7) doktora/sanatta yeterlik eğitimi almamış oldukları görülmektedir.

Tablo 4. Örneklem grubunda yer alan eğitimcilerin görev yerlerine göre yüzde ve frekans dağılımı

Görev yerleri	f	%
Anadolu Üniversitesi	1	3.3
Balıkesir Üniversitesi	1	3.3
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	2	6.7
Eğitim Fakültesi	1	3.3
Hacettepe Üniversitesi	1	3.3
İnönü Üniversitesi	3	10.0
İstanbul Üniversitesi	6	20.0
İstanbul Üniversitesi / Okan Üniversitesi	1	3.3
İstanbul Teknik Üniversitesi	1	3.3
Kocaeli Üniversitesi	3	10.0
Maltepe Üniversitesi	1	3.3
Marmara Üniversitesi	1	3.3
Mersin Üniversitesi	3	10.0
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	1	3.3
Okan Üniversitesi	1	3.3
Trakya Üniversitesi	1	3.3
Yıldız Teknik Üniversitesi	1	3.3
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	1	3.3
Toplam	30	100.0

Tablo 4 incelendiğinde, örneklem grubunda yer alan eğitimcilerin görev yerlerinin; (%20.0) İstanbul Üniversitesi, (%10.0) İnönü Üniversitesi, (%10.0) Kocaeli Üniversitesi, (%10.0) Mersin Üniversitesi, (%6.7) Bolu İzzet Baysal Üniversitesi olduğu, diğer üniversitelerde görev yapanların (%3.3) olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Örneklem grubunda yer alan eğitimcilerin akademik unvanlarına göre yüzde ve frekans dağılımı		
Akademik Unvan	f	%
Araştırma Görevlisi	2	6.7
Doçent / Doç. Dr.	5	16.7
Dr.	3	10.0
Öğretim Görevlisi	13	43.2
Prof. / Prof. Dr.	7	23.3

Tablo 5 incelendiğinde, örneklem grubunda yer alan eğitimcilerin akademik unvanlarının büyük çoğunluğunun öğretim görevlisi, en az yoğunluğunun araştırma görevlisi şeklinde olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Araçları ve Analizi

Araştırmada 20. yüzyıl genişletilmiş çalma teknikleri ile ilgili ulaşılabilen ulusal ve uluslararası kitap, hakemli dergi, lisansüstü tez çalışmaları gibi kaynaklar incelenerek literatürde yer alan genişletilmiş keman çalma teknikleri üzerine çalışmalar tespit edilmiştir. Bu çalışmalarda genişletilmiş keman çalım teknikleri ve bu teknikleri içeren eserlerden alınmış örnekler bulunmakta, aynı örneklerin farklı çalışmalarda kullanıldığı görülebilmektedir. Farklı tekniklerin birlikte kullanımı ise birbirine benzer örnekler ortaya çıkarmaktadır. Bu kaynaklarda yer alan teknikler incelendiğinde yaklaşık olarak, Strange (2001) 187 adet, Sevsay (2015) 80 adet, Arditti ve Platz (2013) 70 adet, Karcıoğlu (2018) 39 adet, Stone (1980) 30 adet, Vincent (2003) 18 adet tekniğe yer vermiştir. Bu tekniklerden eserlerde sıklıkla kullanılan ve farklı olarak nitelendirilebilecek teknikler incelenerek, birbirine benzer tekniklerden sadeleştirilerek örnek olarak seçilen 60 farklı genişletilmiş çalım tekniği tarama yöntemiyle derlenerek, 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma tekniklerinin eğitimde kullanım durumunu belirlemeye yönelik 4'ü açık uçlu olmak üzere 10 sorudan oluşan bir anket 30 keman eğitimcisine uygulanmıştır. Anket soruları müzik alanında iki uzmandan görüş alınarak hazırlanmıştır. Verilerin analizi için katılımcıların verdikleri cevaplar incelenerek, istatistiksel tekniklerden frekans ve yüzde dağılımlarından faydalanılmıştır. Açık uçlu sorularda eğitimci görüşlerini içeren cevapların içerik analizi yapılarak içerikler kodlanmış ve kavramsallaştırılmıştır. Kavramların kullanılma sıklıkları hesaplanmıştır.

Bulgular

Tablo 6. 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma tekniklerinin eğitimde kullanım durumuna göre yüzde ve frekans değerleri

Teknikler	f	Kişi sayısına göre%	Toplam teknik sayısına göre%
Bartok pizzicato	19	63.3	6.0
Sağ elle çekerek pizzicato	19	63.3	6.0
Yayın köprü ve kuyruk arası çalma	17	56.7	5.3
Fazla basınçlı yay kullanımı	14	46.6	4.4
Değişken vibrato	13	43.3	4.1
Birden çok sesin aynı anda pizzicato çalma	12	40.0	3.8
Yay kökünde kolları tellere vurarak (doğrar gibi) çalma	12	40.0	3.8
Ölçsüz ve ritmsiz tremolo	10	33.3	3.1
Glissando triller	10	33.3	3.1
Fırlatılmış yay (col legno battuto) kullanımı	10	33.3	3.1
Uzun süreli (sürdürülebilir) yay kullanımı	9	30.0	2.8
Alt armonikler	8	26.7	2.5
Mikro tonlar	8	26.7	2.5
Yay tahtası ile glissando	8	26.7	2.5
Sol el glissando ve col legno battuto	7	23.3	2.2
Yayın köprüdeki ahşap surdin üzerinde çalması	7	23.3	2.2
Yayın yanal kullanımı	7	23.3	2.2
Çift ses zıt yönlü glissando	6	20.0	1.9
Farklı hızlarda glissando	6	20.0	1.9
Fırçalama	6	20.0	1.9
Sağ el ile keman gövdesine kapı vurur gibi çalma	6	20.0	1.9
Sağ el parmaklarla tremolo	6	20.0	1.9
Sol el çekiçleme	6	20.0	1.9
Sol el çıkıcı/ inici seslerle pizzicato	6	20.0	1.9
Armonik (flajöle) pizzicato	5	16.7	1.6
Sağ el parmakla vurarak çalma	5	16.7	1.6
Ses perdeleri belirsiz arpej	5	16.7	1.6
Sol el yaysız trill çalma	5	16.7	1.6
Yay baskısıyla ses perdesini kaydırma	5	16.7	1.6
Yayın dairesel kullanımı	5	16.7	1.6
Armonik trill	4	13.3	1.3
Köprü arkası col legno battuto çalma	4	13.3	1.3
Köprü üzerinde pizzicato çalma	4	13.3	1.3
Sağ el tırnak pizzicato	4	13.3	1.3
Sağ el yüksük tremolo	4	13.3	1.3
Sallanan (dalgalı) glissando	4	13.3	1.3
Çift yönlü pizzicato tremolo glissando	3	10.0	0.9
Mikro ton armonikler	3	10.0	0.9

Ölçsüz ve ritimsiz tremolo	3	10.0	0.9
Telin haricinde yay ile çalma	3	10.0	0.9
Yayın tellerin altından çalma	3	10.0	0.9
Kuyrukta yay ile çalma	2	6.7	0.6
Martı glissando	2	6.7	0.6
Sağ el avuç içiyle çalma	2	6.7	0.6
Le pizzicato effleuré	2	6.7	0.6
Sağ el avuçiçiyle vurarak çalma	2	6.7	0.6
Sağ el parmak ucuyla vurarak çalma	2	6.7	0.6
Yapay armonik glissando	2	6.7	0.6
Yayın salyangozda çalma	2	6.7	0.6
Yayın sol el arkasında (mandallar yakınında) çalma	2	6.7	0.6
Malet kullanımı	1	3.3	0.3
Cam çubukla tellere vurarak çalma	1	3.3	0.3
Flautando	1	3.3	0.3
Ahşap dübel ile vurarak teller arasında çalma	1	3.3	0.3
Çift ses armonik (flajöle)	1	3.3	0.3
Çift ses armonik glissando	1	3.3	0.3
Köprü arkası pizzicato çalma	1	3.3	0.3
Sol el ile gövdede tremolo çalma	1	3.3	0.3
Yay vidası ile tellere dokunarak çalma	1	3.3	0.3
Toplam seçim sayısı	318		100

Tablo 6 incelendiğinde, 20. yüzyıl genişletilmiş çalma tekniklerinin eğitimde kullanım durumuna göre; en çok kullanılan tekniklerin Bartok *pizzicato* ve sağ elle çekerek *pizzicato* (%63.3), en az kullanılanların malet kullanımı, cam çubukla tellere vurma, *flautando*, ahşap dübel ile vurarak çalma, çift ses armonik flajöle, çift ses armonik *glissando*, köprü arkası *pizzicato* çalma, sol el ile gövdede *tremolo* çalma, yay vidası ile tellere dokunarak çalma (%3.3) gibi teknikler olduğu görülmektedir.

Tablo 7. 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma tekniklerini içeren eser/etüt kullanım sayısına göre yüzde ve frekans değerleri

Kaç etüt/eser kullanıldığı	f	%
0 (Kullanmıyorum)	8	26.6
1-5	13	43.3
10 ve üstü	5	16.7
5-10	1	3.3
Özel bir etüt yok çalınan eserin içinde geçerse kullanıyoruz.	3	9.9

Tablo 7 incelendiğinde, 20. yüzyıl genişletilmiş çalma tekniklerini içeren; en çok 1-5 arası sayıda eser/etüt, en az 5-10 arası sayıda eser/etüt kullanıldığı göze çarpmaktadır.

Tablo 8. 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma teknikleri ve bunların öğretimi ile ilgili kullanılan öğretici kitaplara (metot/repertuvar/teknik içerikli) göre yüzde ve frekans değerleri

Öğretici kitaplar	f	Cevap sayısına göre%	Kişi sayısına göre%
Kitap Kullanmayanlar	16	24.2	53.3
Mevcut Olan Metot ve Eserler	2	3.0	6.7
Çalımın Kolay Küçük Eserler	1	1.5	3.3
C. Flesh- scales	4	6.1	13.3
R.Kreutzer -Etütler	2	3.0	6.7
J.F.Mazas- Etüt	2	3.0	6.7
P. Rode- Caprices	2	3.0	6.7
J. Dont- Etüt	2	3.0	6.7
H. Schradieck- technics	3	4.5	10.0
N. Paganini Caprices	2	3.0	6.7
O.Sevcik -technics	1	1.5	3.3
P. Gavinies- etütler	1	1.5	3.3
I. Galamian- technics	2	3.0	6.7
F.David -etütler	1	1.5	3.3
C.A.Beriot	1	1.5	3.3
L. Auer	2	3.0	6.7
E. Ysaye	1	1.5	3.3
E. Mahler Rapsodia	1	1.5	3.3
C. Dancla- Air Variations	2	3.0	6.7
C. Dancla- Etütler	2	3.0	6.7
İlhan Usmanbaş- Keman Konçertosu	1	1.5	3.3
Çeşitli orkestra eserlerinin keman partileri	1	1.5	3.3
Joachim-Moser Violin School	1	1.5	3.3
Elizabeth Gilels -Scales & Arpeggios	2	3.0	6.7
E. Polo- 30 Estudios en Cuerdas Dobles	1	1.5	3.3
B. Bartok- 6 Romanian Dances for Violin	1	1.5	3.3
E. Grieg- Violin Sonatas	1	1.5	3.3
P. Sarasate -Violin Pieces	1	1.5	3.3
G. Faure-Violin Sonatas, Sicilienne for Violin, Andante	1	1.5	3.3
E. Elgar-Violin Concerto, Violin Sonata	1	1.5	3.3
C. Debussy- Clair de Lune, Violin Sonata	1	1.5	3.3
A. Glazunov- Violin Concerto	1	1.5	3.3
J. Sibelius-Violin Concerto	1	1.5	3.3
S.Rachmaninov -Vocalise	1	1.5	3.3
M.de Falla- Spanish Dance	1	1.5	3.3
B. Akdeniz- Keman Eğitimine Yeni Bir Yaklaşım	1	1.5	3.3

Tablo 8 incelendiğinde, alan uzmanlarının 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma teknikleri ve bunların öğretimi ile ilgili olarak; çoğunluğun öğretici bir kitap kullanmadığı göze çarpmaktadır.

Tablo 9. 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma tekniklerinin çalgı derslerinde öğretilmesi ile ilgili eğitimci görüşlerine göre yüzde ve frekans değerleri

Çalgı dersinde öğretimi	f	Cevap sayısına göre %	Kişi sayısına göre %
Yetersiz	2	5.9	6.7
Zorunlu ya da seçmeli ders olmalı	2	5.9	6.7
Metot ve eserle destekleyerek	5	14.7	16.7
Gerekli/ Faydalı olur	12	35.3	40.0
Eser içinde gerekliyse uygulanmalı	4	11.8	13.3
Diğer tekniklerle bütün olarak	1	2.9	3.3
Öğrencinin tercihine göre	1	2.9	3.3
Bu alanda özelleşmiş eğitimciler tarafından öğretilmeli	3	8.8	10.0
Lisans / doktora düzeyinde öğretilmeli	4	11.8	13.3

Tablo 9 incelendiğinde, örneklem grubunda yer alan eğitimcilerin 20. yüzyıl genişletilmiş çalma tekniklerinin çalgı derslerinde öğretilmesi ile ilgili görüşlerinde; en yüksek oran (%35.3), faydalı ve gerekli olduğu, en düşük oranlar öğrencinin tercihine göre ve diğer tekniklerle bütün olarak (%2.9) şeklindedir.

Tablo 10. Eğitimcilerin 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma tekniklerinin ayrı bir ders olarak öğretilmesi konusundaki görüşlerine göre yüzde ve frekans değerleri

Ayrı bir derste öğretimi	f	%
Evet, ayrı bir ders olarak bölüm programlarında yer alması uygun olur.	16	53.3
Hayır, çalgı eğitimi derslerinde verilmesi yeterli olabilir.	9	30.0
Kararsız	2	6.7
Yüksek Lisans veya Doktora düzeyinde ayrı bir ders olarak yer verilmesi yararlı olur	3	10.0

Tablo 10 incelendiğinde, örneklem grubunda yer alan eğitimcilerin 20. yüzyıl genişletilmiş çalma tekniklerinin ayrı bir ders olarak öğretilmesi ile ilgili görüşlerinde; en yüksek oran (%53.3) bu tekniklerin ayrı bir ders olarak bölüm programlarında yer alması, en düşük oran (%6.7) kararsız olduğu şeklindedir.

Tablo 11. Eğitimcilerin 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma tekniklerinin öğretimi konusunda müfredatta bulunması gerekliliği durumuna göre yüzde ve frekans değerleri

Müfredatta bulunması	f	%
Gerekli	26	86.7
Gereksiz	4	13.3
Toplam	30	100.0

Tablo 11 incelendiğinde, örneklem grubunda yer alan eğitimcilerin 20. yüzyıl genişletilmiş çalma tekniklerinin öğretimi konusunda müfredatta bulunmasını; 26 kişinin (%86.7) gerekli bulunduğu, 4 kişinin (%13.3) gerekli bulmadığı görülmektedir.

Tablo 12. Eğitimcilerin 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma tekniklerinin hangi yöntemlerle öğretilmesi gerektiği ile ilgili eğitimci görüşlerine ilişkin frekans ve yüzde değerleri

Öğretim yöntemi	f	Cevap sayısına göre%	Kişi sayısına göre%
Eser İnceleme	2	4.3	6.7
Çağdaş Müziği Kuramsal Olarak İyi Öğretme (kompozisyon dersini vermekte olan öğretim elemanı ile birlikte)	5	10.6	16.7
Besteci ile Eser Provası	3	6.4	10.0
Dinleme	1	2.1	3.3
Farklı Materyal Geliştirme	3	6.4	10.0
Uygulayarak Gösterme / Örnekendirme	15	31.9	50.0
Bu Eğitimi Alan (alanda uzman) Eğitimciden	5	10.6	16.7
Farklı Eserler Üzerinde Çalışarak	8	17.0	26.7
Disiplinli Çalışma	2	4.3	6.7
Temel Teknikler Oturduktan Sonra	3	6.4	10.0

Tablo 12 incelendiğinde, örneklem grubunda yer alan eğitimcilerin 20. yüzyıl genişletilmiş çalma tekniklerinin hangi yöntemlerle öğretilmesi ile ilgili görüşlerinde; eğitimcilerin yarısının en yüksek oran (%50.0) ile uygulayarak gösterme/ örnekendirme yöntemi ni belirttikleri görülmektedir.

Tablo 13. Eğitimcilerin 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma tekniklerinin öğretimi konusunda öğrenci profilini yeterli bulma durumuna göre yüzde ve frekans değerleri

Öğrenci profili	f	%
Yeterli	12	40.0
Yetersiz	18	60.0
Toplam	30	100.0

Tablo 13 incelendiğinde, örneklem grubunda yer alan eğitimcilerin 20. yüzyıl genişletilmiş çalma tekniklerinin öğretimi konusunda öğrenci profilini; 18 kişinin (%60.0) yeterli bulmadığı, 12 kişinin (%40.0) yeterli bulduğu görülmektedir.

Tablo 14. Eğitimcilerin 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma tekniklerinin öğretim sürecine dahil olabilmesi durumuna göre yüzde ve frekans değerleri

Öğrenme sürecine dahil olabilme	f	%
Yeterli	10	33.3
Yetersiz	20	66.7
Toplam	30	100.0

Tablo 14 incelendiğinde, örneklem grubunda yer alan eğitimcilerin 20. yüzyıl genişletilmiş çalma tekniklerinin öğretim sürecine dahil olabilmesi durumunu; 20 kişinin (%66.7) yeterli bulmadığı, 10 kişinin (%33.3) yeterli bulduğu görülmektedir.

Tablo 15. Eğitimcilerin 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma tekniklerinin öğretimi konusunda Türkiye’de yetişen keman eğitimcilerinin bilgi ve donanım yeterliliği durumuna göre yüzde ve frekans değerleri

Uzmanların bilgi ve donanımı	f	%
Yeterli	12	40.0
Yetersiz	18	60.0
Toplam	30	100.0

Tablo 15 incelendiğinde, örneklem grubunda yer alan eğitimcilerin 20. yüzyıl genişletilmiş çalma tekniklerinin öğretimi konusunda Türkiye’de yetişen keman eğitimcilerinin bilgi ve donanım yeterliliğini; 18 kişinin (%60.0) yeterli bulmadığı, 12 kişinin (%40.0) yeterli bulduğu görülmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın lisans eğitimi süresince 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalım tekniklerinden hangileri ne kadar sıklıkta kullanılmaktadır sorusuna yönelik olarak; Tablo 6’da verildiği üzere elde edilen sonuçlara bakıldığında; elde edilen sonuçlara bakıldığında; en çok kullanılan tekniklerin her ikisinin de *pizzicato* olduğu en az kullanılan ‘malet kullanımı’, ‘cam çubukla tellere vurma’, ‘*flautando*’, ‘ahşap dübel ile vurarak çalma’, ‘çift ses armonik flajöle’, ‘çift ses armonik *glissando*’, ‘köprü arkası *pizzicato* çalma’, ‘sol el ile gövdede *tremolo* çalma’, ‘yay vidası ile tellere dokunarak çalma’ gibi tekniklerin ise çoğunlukla kemanın geleneksel çalınışı ve alışılmışın dışında olan yayın vidası, ahşap dübel, malet gibi farklı materyallerin kullanımını içeren teknikler olduğu göze çarpmaktadır. Bu tarz materyallerin kullanımının çalgıya zarar verebilme ihtimalinin de daha az tercih edilmesine neden olduğunu düşündürmektedir.

Araştırmanın öğretim elemanlarının genel olarak kullandığı 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma tekniklerini içeren etüt/eserlerin sayıca durumu nasıldır sorusuna yönelik olarak, eğitimcilerin yaklaşık yarısının 1-5 arası eser/etüt kullandığı, yaklaşık dörtte birinin genişletilmiş çalma tekniklerine yönelik hiç eser kullanmadığı ve yine yaklaşık dörtte birinin 5-10 arası etüt/eser kullandığı anlaşılmıştır. Bu soruya yönelik olarak, elde edilen sonuçlara bakıldığında; araştırmanın diğer sorularında verilen cevaplara dayanarak, bu teknikleri içeren eser/etüt kullanmadığını belirten eğitimcilerin bu tekniklere yönelik eser/etüt kullanımına yer vermemesinin olası nedenleri, öğrenci profilinin yetersiz bulunması, lisans düzeyinde öğrencinin bulunmaması, yüksek lisans ve doktora düzeyinde ya da konservatuvarlarda öğretilmesi, program içeriklerinin yoğunluğu ve zaman

yetersizliği gibi nedenlerdir. Öğrenci profilinin yetersiz bulunmasının başlıca nedenlerinden birinin de kurumların eğitim programlarının farklı amaçlara yönelik olması, bu sebeple eğitim fakültesi öğrencisi ile konservatuvar öğrencisi arasında düzey farklılıkları olduğu söylenebilir.

Araştırmanın öğretim elemanlarının 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma teknikleri ve bunların öğretimi ile ilgili kullandığı öğretici kitaplar hangileridir sorusuna yönelik olarak, Tablo 8’de verildiği üzere, eğitimcilerin yarısından fazlasının bu tekniklerin öğretimi ile ilgili bir kitap kullanmadığı göze çarpmaktadır. Bu soruya yönelik olarak, elde edilen sonuçlara bakıldığında; geleneksel yöntemlerle, gerekli ve mevcut olan metot ve eserlerin tercih edildiği görülmekle birlikte, kendi sağ ve sol el egzersizlerini geliştirip uygulatan eğitimciler olduğu görülmektedir. Bu durum hem farklı tekniklerin uygulanabilmesi için öncelikle geleneksel teknikler açısından zemin oluşturulması, hem de genişletilmiş çalma tekniklerinin öğretimi için farklı yöntemlere de ihtiyaç duyulabildiği şekilde yorumlanabilir.

Araştırmanın öğretim elemanlarının 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma tekniklerinin çalgı derslerinde öğretilmesi konusundaki görüşleri nasıldır sorusuna yönelik olarak, Tablo 9’da verildiği üzere; en yüksek oran, bu tekniklerin çalgı dersinde öğretilmesinin faydalı ve gerekli olduğu görüşü yönündedir. Bu soruya yönelik olarak, elde edilen sonuçlara bakıldığında; eğitimcilerin bu tekniklerin çalgı derslerinde öğretimi ile ilgili gerekli/faydalı olduğunu belirtenlerin yanında metot ve eserle destekleyerek öğretilmesi gerektiği şeklinde görüşler olduğu görülmektedir. Metot ve eserle destekleme görüşünün diğer sorularda verilen müfredatta bulunması gerekliliğine ilişkin görüşlerle de örtüştüğü ve buna yönelik ihtiyacın karşılanması adına bir önerme olduğu düşünülmektedir. Bunun yanında çalışılan kuruma göre öğrenci profilinin seviye ve ihtiyaçlarını gözetecek, müzisyen yetiştirilmesinde gerekli olduğunu belirten eğitimci görüşlerinin bulunduğu görülmektedir.

Araştırmanın öğretim elemanlarının 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma tekniklerinin bu konu ile ilgili ayrı bir ders olarak öğretilmesi konusundaki görüşleri nasıldır sorusuna yönelik olarak, Tablo 10’da verildiği üzere bu soruya yönelik olarak elde edilen sonuçlara bakıldığında; eğitimcilerin yaklaşık yarısı bu tekniklerin ayrı bir ders olarak yer almasını uygun bulurken, lisansüstü seviyede ayrı bir ders olarak verilmesi görüşünün %10 oranında oluşu, diğer sorularda karşılaşılan ders programlarının yoğun oluşu, za-

manın kısıtlılığı, teorik olarak desteklenme ve öğrenci profilinin yeterli bulunmaması gibi görüşlerle örtüştüğünü düşündürmektedir.

Araştırmanın öğretim elemanlarının mesleki eğitim verilen müzik eğitimi kurumlarında 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma tekniklerinin öğretimi konusunda müfredatta bulunması gerekliliği konusundaki görüşleri nasıldır sorusuna yönelik olarak, Tablo 11’de verildiği üzere elde edilen sonuçlara bakıldığında; müfredatta bulunması gerektiğini belirten eğitimcilerin sayıca çokluğu, bu alanda bilgi ve donanım düzeyinin yükseltilmesi istendiği ve bu tekniklerin öğretimine yönelik bir ihtiyaç bulunduğunu düşündürmektedir.

Araştırmanın öğretim elemanlarının 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma tekniklerinin hangi yöntemlerle öğretilmesi gerektiği konusundaki görüşleri nasıldır sorusuna yönelik olarak, Tablo 12’de verildiği üzere, eğitimcilerin yarısının en yüksek oranla (%50.0) uygulayarak gösterme/ örneklendirme yöntemini belirttikleri görülmektedir. Bu tekniklerin öğretilme yöntemleri ile ilgili çoğunluğun, uygulayarak gösterme/örnekleme, farklı eserler üzerinde çalışma, disiplinli çalışma gibi geleneksel tekniklerin öğretiminde de kullanılan yöntemler olduğu görülmektedir. Bu konu ile ilgili olarak; eserlerin incelenmesi, kompozisyon dersini vermekte olan öğretim elemanı ve eserlerin yaşıyorsa bestecileriyle prova yapılması şeklinde eğitimci görüşleri bulunduğu görülmektedir.

Araştırmanın öğretim elemanlarının mesleki eğitim verilen müzik eğitimi kurumlarında 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma tekniklerinin öğretimi konusunda öğrenci profilini yeterli bulma durumu nasıldır sorusuna yönelik olarak, Tablo 13’te gösterildiği üzere elde edilen bilgilere bakıldığında; öğrenci profilinin yetersiz bulunmasının önceki cevaplarda da belirtildiği üzere, bu tekniklerin lisansüstü seviyelerde veya konservatuvarlarda öğretilmesine ve geleneksel çalma tekniklerine hakimiyet gerektirdiği yönündeki cevaplarla desteklendiği, bunun yanında daha önce belirtildiği gibi eğitim kurumlarının amaçlarına yönelik olarak öğrenci düzeylerindeki farklılıkların da neden olduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın öğretim elemanlarının mesleki eğitim verilen müzik eğitimi kurumlarında 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma tekniklerinin öğretim sürecine dahil olabilmesi konusundaki görüşleri nasıldır sorusuna yönelik olarak, Tablo 14’te gösterildiği üzere elde edilen bilgilere bakıldığında, öğretim sürecine dahil edilebilmesinin yeterli bulunmaması önceki sorularda verilen öğrenci profilinin yeterli bulunmaması görüşleriyle paralellik göstermektedir. Eğitim programlarının ağırlıklı olarak geleneksel tekniklerin

öğretilmesine yönelik oluşunun bu konun yetersizliğine yol açan etkenlerden olduğunu düşündürmektedir.

Araştırmanın öğretim elemanlarının mesleki eğitim verilen müzik eğitimi kurumlarında 20. yüzyıl genişletilmiş keman çalma tekniklerinin öğretimi konusunda Türkiye’de yetişen keman eğitimcilerinin bilgi ve donanımlarını yeterli bulma durumu nasıldır sorusuna yönelik olarak, Tablo 15’de gösterildiği üzere, verilen cevaplara bakıldığında; keman eğitimcilerinin yetersiz bulunmasının bu konu üzerinde ayrıca çalışılması gerektiğine yönelik görüşler olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca önceki sorularda verilen bu konu ile ilgili özel uzmanların getirilmesi ve çağdaş oda müziği gibi oluşumlarla başlatılması şeklindeki eğitmen görüşlerinin bulunması, bahsedilen ‘özel uzman’ ifadesinin genişletilmiş keman çalma teknikleri üzerine yoğunlaşmış eğitimcileri işaret ettiğini düşündürmektedir.

Genişletilmiş çalma teknikleriyle ilgili genel olarak bakıldığında ise bu tekniklerle ilgili farklı yaklaşım ve fikirler olduğu göze çarpmaktadır. Karcıoğlu çalışmasında (2011, s. 130), “Çok ilginç olan bu yenilikler klasik çalış ve notasyonla yazılan eserleri ister istemez ‘modası geçmiş’ eskiye aittir yaftalarının yapıştirilmesine sebep olur. Genişletilmiş çalgı tekniklerin aslında modası geçmiştir. Günümüzde genci yaşlısıyla bir çok besteci geleneksel çalış ve notalama şekline dönüş yapmış. Bu sistemden vazgeçmiştir” şeklinde bahsetmekte, bunun yanında Knox (2018, s. 8), “bu tekniklerle ilgili deneyim eksikliğinden dolayı, birçok çalgıcı bu tekniklerle üretilen sesleri manipüle etmek için gerekli estetik yargıdan yoksundur, bu da yeni eserlerin müzikal olarak tatmin edici olmayan performanslarına neden olur” şeklinde yaklaşmaktadır ve bu tekniklerin öğretilmesine ilişkin pedagojik stratejiler geliştirdiği bir çalışma yaptığı görülmektedir.

Öneriler

Eğitmenlerin konu ile ilgili yaklaşımlarının sağlıklı bir şekilde değerlendirilebilmesi ve ileriye yönelik çalışmalar yapılabilmesi adına, Türkiye’de eğitimde kullanım durumunun ortaya konulması ve bundan sonraki çalışmaların belirlenen bu zemin üzerinden yürütülmesinin alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Genişletilmiş keman çalma teknikleri ile ilgili alanda yapılmış çalışmaların az olduğu ve kaynakların genellikle yabancı olduğu görülmektedir. Bu konudaki çalışmaların çoğaltılmasının alana sağlayacağı katkıdan dolayı araştırmacılara bu konu ile ilgili çalışmalar yapmaları, bestecilere bu tekniklerin öğretimine yönelik eserler bestelemeleri önerilmektedir.

Türkiye’de, günümüzde genişletilmiş çalma teknikleri ile ilgili çalışmalar yapan besteciler bulunmaktadır. Bu alanda yapılacak çalışmaların tekniklerin kullanımı ve bu eserlerin seslendirilmesine sağlayacağı katkı açısından bestecilerle veya teori eğitmenleriyle birlikte yürütülmesi önerilmektedir.

Genişletilmiş keman çalma teknikleriyle bağlantılı olarak notasyon ve farklı yazım tekniklerinin yanında, ses yükselticiler, elektronik ve *midi* keman kullanımı gibi teknolojik gelişmelerin de incelenmesi araştırmacılara önerilmektedir.

Teşekkür: Çalışmaya görüşleriyle sağladığı katkıları nedeniyle sayın Doç. Dr. Ümit Kubilay Can’a, İngilizce çevirilerle sağladığı katkıları nedeniyle Billur Karayalçın’a teşekkür ederiz.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The authors have no conflict of interest to declare.

Grant Support: The authors declared that this study has received no financial support.

Kaynakça/References

- Arditti, I., ve Platz, R. HP. (2013). *The techniques of violin playing*. Basel: Music Akademie.
- Biricik, S. B. (1998). *Keman sağ el tekniğinin Galamian ve Rus okullarından örneklerle incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Danio, E. (2010). *The double bass: A technical study of timbre*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). University of Delaware, USA.
- Ho, A. K. (2006). *Technical demands of selected contemporary works for violin*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). University of Tasmania, Australia.
- Ishii, R. (2005). *The development of extended piano techniques in twentieth-century American music*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Florida State University, USA.
- Karasar, N. (2000). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Karcıoğlu, İ. (2018). Yaylı çalgılarda kullanılan modern icra teknikleri ve grafik notasyonu. *Konservatoryum*, 5 (1), 19-38.
- Karcıoğlu, İ. (2011). *18. yüzyıl standart orkestra çalgılarının 20. yüzyılda genişletilmiş çalgı teknikleriyle kullanımı*. (Yayımlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Knox, G. (2018). *Stretching the string: Embedding pedagogical strategies in extended techniques compositions for strings*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Middlesex University, London.
- Kollo, İ. M. (2016). *17. ve 18. yüzyılda keman çalma tekniklerinin gelişimi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Mersin.
- Merdinli, Ö. (1998). *Keman sol el tekniğinin Galamian ve Rus okulundan örneklerle incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
-

- Tischhauser, K. J. (2002). *A survey of the use of extended techniques and their notations in twentieth century string quartets written since 1933 by American composers with a selected annotated bibliography and discography*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Florida State University, Florida.
- Porta, E. (1985). *The violin harmonics: classification and new techniques*. Milano: G. Ricordi.
- Sevsay, E. (2015). *Orkestrasyon*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Stone, K. (1980). *Music Notation in the twentieth century*. New York: W. W. Norton.
- Strange, P., ve Strange, A. (2001). *The contemporary violin: extended performance technique*. USA: University of California.
- Ulucan, S. (2005). *Kemanda yay tekniğinin temel bilgileri ve gelişimi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Vincent, M. (2003). *Contemporary violin techniques: The timbral revolution*. Yayımlanmamış ders notu. Academia Akademik Platformu. Erişim adresi: https://www.academia.edu/3257395/Contemporary_Violin_Techniques

